

de Rechtspraak

De minister van Veiligheid en Justitie
mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

Correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

datum 22 december 2011
doorkiesnummer 070 - 361 9721
e-mail voorlichting@rechtspraak.nl
uw kenmerk 5712713/11/6
onderwerp Advies aanvulling Boek 7 BW (consumentenkredietovereenkomsten,
goederenkrediet en geldlening)

t (070) 361 97 23
f (070) 361 97 46
www.rechtspraak.nl

Geachte heer Opstelten,

Bij brief van 14 oktober 2011, kenmerk 5712713/11/6 verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de “**Raad**”) advies uit te brengen inzake het wetsvoorstel Aanvulling van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek (het “**BW**”) met een nieuwe afdeling 7.2A.2 en met de nieuwe titels 7.2B en 7.2C (consumentenkredietovereenkomsten, goederenkrediet en geldlening) (het “**Wetsvoorstel**”).

Het Wetsvoorstel geeft gevolg aan eerdere toezeggingen om de overgebleven privaatrechtelijke materie van de koop op afbetaling en de huurkoop in titel 7A.5A van het BW en de Tijdelijke wet huurkoop onroerende zaken tezamen in een aanvulling van Boek 7 BW te regelen, waarbij rekening moet worden gehouden met de Wet van 19 mei 2011, Stb. 246, tot Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de Wet op het financieel toezicht ter implementatie van richtlijn nr. 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 87/102/EEG van de Raad (PbEU L 133/66) (de “**Implementatiewet**”). Met het Wetsvoorstel is beoogd tegemoet te komen aan de behoefte op dit punt bestaande regels te verminderen of te versoepelen en beter op elkaar af te stemmen. Daarbij is vooral gestreefd naar vermindering van dwingend recht. Wel dient de bescherming van de consument op een redelijk niveau te worden gehandhaafd.

Het Wetsvoorstel betreft in het bijzonder de volgende vier punten. In de eerste plaats dient de materie van de Wet op het consumentenkrediet (de “**Wck**”) voor zover het privaatrecht betreft, overgebracht te worden naar het BW. Daarbij verdient aandacht dat een aantal regels van de Wck zijn versoepeld of niet zijn overgenomen.

In de tweede plaats worden tevens de bepalingen van titel 7A.5A betreffende koop op afbetaling en huurkoop van roerende zaken (artikelen 1576-1576x) opnieuw bezien. Deze bepalingen zijn in belangrijke mate verouderd en zijn ten dele achterhaald door de Wck die op dezelfde materie van toepassing is en beter met latere ontwikkelingen rekening houdt. Een belangrijk punt is daarbij dat de nieuwe regels anders dan de bestaande, alleen nog maar dwingend zijn als het een consumentenkredietovereenkomst betreft.

de Rechtspraak

datum 22 december 2011
pagina 2 van 6

In de derde plaats is toegezegd een nieuwe regeling betreffende de huurkoop van onroerende zaken, waarbij een eerder wetsvoorstel betreffende deze materie werd ingetrokken. De bedoeling is de thans geldende Tijdelijke wet huurkoop onroerende zaken te vervangen door een regime dat de huurkoop van onroerende zaken vergemakkelijkt door veel dwingende regels te schrappen, maar dat toch voor wat betreft huurkoop van woonruimte aan de huurkoper een behoorlijke bescherming geeft. Ten slotte hangt deze materie nauw samen met de regeling van verbruikleen van geld, nu te vinden in de huidige artikelen 1791-1810 van titel 7A.14, die uit 1838 stamt. In het kader van de kredietovereenkomsten wordt ook deze regeling gemoderniseerd, wat eveneens tot een vermindering van regels leidt.

Gehoord de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

Advies

De Raad heeft met belangstelling kennisgenomen van het Wetsvoorstel en van de Memorie van Toelichting (de “MvT”). Deze geven aanleiding tot de volgende artikelsgewijze opmerkingen.

1) Aanvullingen Boek 7 BW (ARTIKEL 1)

Artikel 75

Het huidige artikel 3 Wck bepaalt dat de Wck niet geldt voor krediettransacties waarbij de krediet som meer dan €40.000,- bedraagt. In de MvT staat onder Algemeen, punt 4, onder artikel 3 alsmede in de artikelsgewijze toelichting onder artikel 75 vermeld dat het Wetsvoorstel de gedachte van een algemene limiet als die van artikel 3 Wck in beginsel laat vallen.

De toelichting wordt zo gelezen, althans kan zo worden gelezen, dat consumentenkrediettransacties een aardzaak worden. Opgemerkt wordt dat het loslaten van de limiet strijdigheid zal opleveren met het op 9 december 2011 bij de Eerste Kamer ingediende gewijzigd voorstel van wet Herziening gerechtelijke kaart (HGK), waarin in het toekomstige artikel 93 sub c Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (“Rv”) juist wel een limiet wordt gesteld van €40.000,-. Benadrukt wordt dat de bevoegdheid voor de kantonrechter volgt uit artikel 93 Rv en daarin uitdrukkelijk moet worden geregeld; in het Wetsvoorstel is daartoe echter nog geen tekstuele wetswijziging opgenomen, maar is de afschaffing van de limiet alleen in de toelichting vermeld. In het Wetsvoorstel staat de wijziging van de tekst van artikel 93 onder c Rv nog “PM” (ARTIKEL VI).

1. De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechterlijke zaken zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

de Rechtspraak

datum 22 december 2011
pagina 3 van 6

Anderzijds merkt de Raad op dat, gezien het feit dat zaken betreffende consumenten*koop* op grond van het gewijzigde artikel 93 sub c Rv sinds kort als aardzaak door de kantonrechter worden behandeld, te bepleiten valt dat ook zaken betreffende consumentenkredietovereenkomsten onbeperkt bij de kantonrechter worden ondergebracht. Ook vanuit het oogpunt van consumentenbescherming wordt het loslaten van de limiet €40.000,- positief gevonden.

Aangenomen dat de wetgever inderdaad beoogt de kantonrechter bevoegdheid te geven in alle consumentenkredietzaken, zal de kantonrechter als gevolg van het vervallen van de limiet meer zaken te behandelen krijgen (die voorheen door de civiele rechter werden afgedaan). Het is moeilijk te zeggen om hoeveel zaken het gaat, aangezien deze groep niet afzonderlijk wordt geteld, maar de verwachting is dat het een relatief kleine aantal zaken zal betreffen (zie in dit verband ook de werklasterparagraaf hieronder).

Daarnaast merkt de Raad op dat de zaken met een belang boven de €40.000,- vaker van complexe aard kunnen zijn en niet in alle gevallen geschikt voor kantonafdoening. Ongeacht het belang zullen deze zaken enkelvoudig worden beslist. Indien wordt gekozen voor het loslaten van de limiet, dan zal dat niet tot onoverkomelijke problemen leiden, maar moet wel rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat voor de afdoening van de gecompliceerde zaken betreffende consumentenkredietovereenkomsten meer specifieke expertise moet worden verworven en/of dat in sommige gevallen behandeling door een gespecialiseerde rechter nodig zal zijn.

Artikel 76

In het Wetsvoorstel ontbreekt een concrete invulling van de ten hoogste toegelaten kredietvergoeding. In artikel 4:35 Wft wordt op dit punt verwezen naar een nog tot stand te komen AMvB. Omwille van de duidelijkheid – en omdat hier consumentenbelangen in het geding zijn – zou het naar mening van de Raad de voorkeur verdienen de materie bij wet in formele zin te regelen, zoals ook thans het geval is in de Wck. Het gaat dan om de toegestane vergoedingen a) in het geval van een regelmatige afwikkeling, b) wanneer niet volgens de overeenkomst wordt nagekomen en c) bij vervroegde aflossing, waarvan de maximale hoogte vervolgens wel bij AMvB kan worden vastgesteld. Een en ander zou bij voorkeur in het BW moeten worden geregeld. Evenzo verdient de wenselijkheid van de voorgestelde onderbrenging van de voor de consument belangrijke beschermingsbepalingen artikelen 34-36 Wck in de Wft nadere overweging.

Artikel 80

Met betrekking tot pandrecht op de verzekeringspenningen ten behoeve van de kredietgever die de reparaties heeft betaald (zie de MvT bij artikel 80) wordt opgemerkt dat de MvT lijkt te suggereren dat het pandrecht uitsluitend op de verzekeringspenningen komt te rusten indien de zaak geheel teniet gaat. In dat licht valt niet in te zien hoe er in die situatie sprake zou kunnen zijn van “reparaties”. De Raad adviseert de toelichting op dit punt aan te vullen.

Artikel 84

De thans voorgestelde regeling bevat een zogenaamde strekkingsbepaling van gelijke aard als die van artikel 7A:1576h lid 2. Met name in artikel 84 leden 2 en 3 onder a-c wordt aldus verduidelijkt dat niet alleen koop op afbetaling en huurkoop, maar ook bepaalde vormen van huur (financiële lease) onder goederenkrediet vallen, aldus de toelichting op artikel 84 onder 2 in de MvT.

de Rechtspraak

datum 22 december 2011
pagina 4 van 6

Hoewel de MvT wel enig houvast biedt, stelt de Raad de vraag of het niet wenselijk zou zijn hier een concretere formulering van de betreffende vormen van huur te bezigen, zoals *financial lease*.

Ten aanzien van het voorgestelde artikel 84 lid 2 BW rijst voorts de vraag of de toevoeging “onder welke vorm of benaming aangegaan” wel nodig is nu dit reeds een algemeen uitgangspunt van het materiële recht is. De toevoeging zou voor verwarring kunnen zorgen, omdat zij de indruk wekt dat er hier iets bijzonders aan de hand is. Indien ervoor zou worden gekozen de betreffende zinsnede te handhaven, zou voornoemd bezwaar bijvoorbeeld kunnen worden weggenomen door na die zinsnede de woorden “dan ook” toe te voegen.

Ten aanzien van het voorgestelde artikel 84 lid 3 ad b BW merkt de Raad op dat in het oude artikel 7A:1576h lid 1 BW een duidelijke afbakening is opgenomen die in het huidige Wetsvoorstel ontbreekt. Voor de definitie van eigendomsvoorbehoud moet artikel 3:92 BW worden geraadpleegd. Het verdient aanbeveling nader toe te lichten waarom deze afbakening is losgelaten. Nadere toelichting verdient eveneens de vraag of de bepalingen van huur van toepassing zijn als het goederenkrediet zich als huur voordoet. Het voorgestelde artikel 84 lijkt ervan uit te gaan dat dit kan voorkomen. Voorts roept de beperking in het voorgestelde artikel 84 lid 1 BW tot overeenkomsten met een terugbetalingstermijn van langer dan drie maanden vragen op. Deze beperking lijkt op gespannen voet te staan met de ruime strekkingsbepaling van lid 2. Met betrekking tot het voorbehoud van de eigendom van de afgeleverde zaak rijst de vraag hoe lang de verkoper dat kan doen, nu de overgang van de eigendom wel een essentieel deel van huurkoop is. Hier lijkt bovendien een strijdigheid met de definitie in artikel 86 lid 5 BW te bestaan.

Artikel 93

Het voorgestelde artikel 93 is een samenvoeging van de huidige artikelen 1576w en 1576x en betreft de grondslag om aan de kredietgever bij toewijzing van zijn vordering jegens de kredietnemer een executoriale titel te verschaffen. Blijkens de toelichting op het voorgestelde artikel 93 in de MvT (blz. 28) is het woord "kan", zoals dat thans nog in artikel 1576w voorkomt, weggelaten, omdat het niet de bedoeling is dat de rechter een discretionaire bevoegdheid heeft het verzochte bevel al dan niet te verlenen, indien de kredietgever dit gevorderd heeft. De Raad merkt op dat dit in beginsel aansluit bij de praktijk onder het huidige recht, waarin van de discretionaire ruimte thans al geen gebruik wordt gemaakt. Wel wordt erop gewezen dat de praktijk een grotere variëteit kent dan waarop vooraf kan worden geanticipeerd en verdient dan ook de voorkeur de discretionaire bevoegdheid te laten bestaan, zodat de rechter in voorkomende gevallen onwenselijke uitkomst kan voorkomen. Indien deze voorkeur niet wordt gevolgd, zou in de MvT de gemaakte keuze nader moeten worden toegelicht.

Met Betrekking tot artikel 93 lid 1 wordt voorts gewezen op de situatie waarin de overeenkomst wordt ontbonden maar de ongedaanmakingsverbintenissen niet zien op teruggave van de zaak, bijvoorbeeld indien de zaak teniet is gegaan, en op de situatie van artikel 81 lid 2, waarin geen afgifte kan worden gevorderd indien meer dan driekwart van de kredietssom is afgelost. In dergelijke gevallen moet de vordering tot teruggave kunnen worden afgewezen.

de Rechtspraak

datum 22 december 2011
pagina 5 van 6

Bij artikel 93 lid 2, tweede volzin, wordt de vraag gesteld of bedoeld is dat de kredietgever slechts de optie van vervangende schadevergoeding heeft indien de rechter de geldswaarde heeft vastgesteld, zoals nu uit de bepaling naar voren komt. Uit de MvT blijkt dat ook de optie van teruggave is bedoeld. In dit verband merkt de Raad op dat de 'kan-bepaling' in artikel 1576x lid 2 ziet op de discretionaire bevoegdheid van de executant.

Artikel 96

Met betrekking tot artikel 96 BW wordt opgemerkt dat dit een aanvulling vormt op artikel 67 lid 1. Bij artikel 67 sneuvelt de kredietovereenkomst alleen indien de aan een krediet tegenhangende overeenkomst wegvalt – en dan nog alleen op specifieke gronden. Niet geregeld is het sneuvelen van de kredietovereenkomst bij andere oorzaken dan het wegvallen van de tegenhangende overeenkomst. Ook niet geregeld is dat als de kredietovereenkomst wegvalt, de tegenhangende overeenkomst ook sneuvelt. Blijkens blz. 30 van de MvT dient de verhouding tussen artikel 96 en artikel 67 lid 2 aldus te worden gezien dat voor het geval van ontbinding wegens wanprestatie artikel 96 nader regelt wat in beginsel reeds uit artikel 67 lid 2 voortvloeit. Als dit zo is, rijst de vraag waarom dit niet al in artikel 67 voor het consumentenkrediet geregeld is.

Artikel 111

Met betrekking tot de toelichting op artikel 111 wordt opgemerkt dat met de koppeling van de aanwezigheid van goede trouw aan het moment van inschrijving van de notariële akte lijkt te worden miskend dat de notariële akte alleen is vereist voor de goederenrechtelijke werking van de huurkoop, maar geen zelfstandig vormvoorschrift voor de huurkoopovereenkomst is.

Werklast

Dit Wetsvoorstel zal slechts leiden tot een verschuiving van zaken van de civiele naar de kantonrechter en niet tot meer of minder zaken.

Gezien de relatief kleine hoeveelheid zaken die het betreft in relatie tot het totaal aantal zaken is een prijsbijstelling voor de twee betreffende categorieën (kantonzaken en civiele zaken) niet nodig.

de Rechtspraak

datum 22 december 2011
pagina 6 van 6

Tot slot

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er op prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

mr. J.C. van Dijk
Lid Raad voor de rechtspraak